

Znojmo

Znojmo is een oude stad in de regio Zuid-Moravië. De stad ligt aan de rivier de Dyje, vlak bij de Oostenrijkse grens en aan de rand van de Tsjechisch-Moravische Hoogvlakte. Een deel van de stad is op een heuvel gebouwd. Znojmo telt ongeveer 35.000 inwoners.

Het gebied van de stad was al bewoond in de pre-historische periode. Tijdens de Grote Moravische periode was Znojmo één van de grootste grote Moravische versterkte nederzettingen die de doorwaadbare plaats over de rivier de Dyje beschermdde, waardoor de handelsroute van het Tsjechische bekken naar de Donau-regio passeerde.

Znojmo kende een grote bloei in de 13e en 14e eeuw toen Znojmo al straten, watervoorziening en twee ziekenhuizen had opgericht. In de directe omgeving van het kasteel stichtte koning Wenceslas I het Minorite-klooster (1226-1239) en later het Arme Clarissen-klooster (1271-1274).

In 1645, tijdens de Dertigjarige Oorlog, werd het verarmde Znojmo binnen de drie dagen veroverd door de Zweden onder het commando van generaal Lennart Torstenson (1603-1651).

Tegen het einde van de 17e eeuw werd de stad getroffen door een grote pestepidemie, die bijna 800 slachtoffers eiste. De Napoleontische oorlogen troffen Znojmo ook, voor het eerst in 1805, toen de Russen en de Fransen vóór de Slag om Austerlitz waren gepasseerd, en een tweede keer in 1809, toen de strijd tussen de Oostenrijkse en Franse troepen, bekend als de Slag om Znojmo, plaatsvond nabij Znojmo.

Verdere ontwikkeling van de stad Znojmo vond plaats in de 18e en 19e eeuw door de bouw van de keizerlijke weg naar Brno, Praag en Wenen, en het bouwen van een verbindende Staatsspoorweg.

Met het einde van de Tweede Wereldoorlog in het voorjaar van 1945 was Znojmo beschadigd door verschillende luchtaanvallen van Sovjet- en Amerikaanse bommenwerpers. Het oude stadhuisgebouw werd direct geraakt en het treinstation leed grote schade. De Duitse strijdkrachten verlieten de stad vlak voor de komst van het Rode Leger (8 mei 1945). Na de communistische staatsgreep in februari 1948 werd de grens met Oostenrijk geleidelijk gesloten. Znojmo werd een zogenaamde grensstad, een "dam tegen imperialisme".

Bezienswaardigheden

Znojmo ondergronds

De ondergrondse stad Znojmo behoort tot unieke historische monumenten, niet alleen in Tsjechië, maar ook in Midden-Europa. Het is een systeem van ondergrondse gangen en kelders, dat bijna 27 km lang is en tot 4 verdiepingen heeft.

Na opzoeking van de tijd waarin de ondergrondse gangen gevonden werden, neemt men aan dat het begin van het bouwen van gangen dateert uit het begin van de 14e en 15e eeuw. Elk van de woonhuizen had ondergrondse ruimtes, waarschijnlijk gebruikt voor landbouwdoeleinden. Het middeleeuwse Znojmo lag in een vruchtbare omgeving, wat een goede oogst van smakelijke wijn en andere landbouwproducten garandeerde, en omdat het op een belangrijke handelsroute lag, daardoor een belangrijk “winkelcentrum” was. De ondergrondse gangen in alle richtingen waren daarom voordelig voor de juiste opslag van goederen.

De ondergrondse gangen werden oorspronkelijk gebouwd en onderling verbonden op een gebied van 35 tot 40 hectare onder het historische stadscentrum. Een groot deel van die gangen werd gemaakt door mijnwerkers van Jihlava, experts in mijnbouwwerken. Er werden eenvoudige middelen gebruikt : beitel, dorsmachine, hoektand en middelen voor het verwijderen van het gesneden materiaal. Tijdens de aanleg van de ondergrondse gangen werd ongeveer 50 tot 55 duizend kubieke meter massief hard gesteente gewonnen.

Veel speculatieve conclusies hadden betrekking op het oorspronkelijk strategische en defensieve doel van deze corridors. In de tijd dat Znojmo een bevoorrechte positie had in de keten van grensforten, namen de gangen van de ondergrondse Znojmo de rol aan van een belangrijk en integraal onderdeel van het vestingstelsel van de stad. Het is opmerkelijk dat plattegronden van Znojmo-gangen in geen enkel archief of in de stadskroniek worden bewaard. Dit kan worden verklaard door het feit dat de stad goed werd bewaakt door haar verdedigingssysteem en het gangenplan een zeer nauwe kring van mensen was. De veronderstelling van het gebruik van gangen voor de verdediging van de stad in oorlogstijd suggereert hun uiterst ingewikkelde en verwarrende systeem, zowel horizontaal als verticaal.

Vermeldenswaard is ook het probleem van de grondwatercirculatie. De meeste van hen stromen de ondergrond in door scheuren in de sedimenten en scheuren in massieve rotsen. Ondergronds water werd verzameld in een aantal putten en verbonden met een geavanceerde afwateringsgalerij - de zogenaamde jezuïetenwatervoorziening. De naam is niet afgeleid van het feit dat de jezuïeten rechtstreeks, fysiek betrokken waren bij de constructie ervan. Het moet echter gezegd worden dat de bouw van dit verfijnde gebouw, dat Znojmo zelfs in slechte tijden van drinkwater voorzag, een van de positieve kanten is van het werk van de jezuïetenorde in Znojmo. Het is een systeem van hoofdstuwkracht en zijtakken die in verschillende wijken van de middeleeuwse stad reiken en in verband met putten, fonteinen en kuilen de waterbronnen rond Mansberk ten noorden van de stad verleidden. Het bouwen van een watervoorziening was misschien zelfs moeilijker dan andere gangen.

Een ander interessant kenmerk is de grote hal met twee schepen onder het voormalige stadhuisgebouw (vandaag staat hier het DYJE-warenhuis), gewelfd door een steengroeve in de middelste pilaren. Er kan worden aangenomen dat er op de benedenverdieping een middeleeuwse martelkamer met kerkers was.

Geleidelijke vervuiling van de ondergrondse ruimte na de Tweede Wereldoorlog, vooral in verband met de ruiming van de ruïnes na het bombardement, verstoortte het grondwaterafvoersysteem. De invloed ervan werd zichtbaar in de vroege jaren 1960, toen de stedelijke ontwikkeling en wegen op veel plaatsen in verval waren. Daarom werd in 1963 en 1965 begonnen met een systematisch onderzoek en een uitgebreide sanering van het ondergrondse Znojmo. De bouw van het winkelcentrum was in strijd met het gebruikte deel van de gangen en sommige werden ook geannuleerd. Evenzo werden veel gangen dichtgemetseld. Alle herontwikkelingsinterventies worden opgelost met het doel om zoveel mogelijk trouw aan de vormen en oppervlakken van de gangen te behouden, die een belangrijk architecturaal en historisch document zijn over de manier van middeleeuws tunnelen.

Tegenwoordig worden catacomben vooral door hun bezoekers gebruikt. De ongeveer een kilometer lange route begint bij Slepíčí trh en eindigt in Obroková Ulice.

>>> Adres : Slepíčí trh 275/2 <<<

Wolfstoren

De best bewaarde en tevens de meest massieve prismatische toren van de gotische vestingwerken van Znojmo maakte deel uit van het complexe vestingwerksysteem van de Weense poort, gelegen aan de huidige Kollárova Ulice, waar de strategische provinciale route naar Oostenrijk ontstond. Vanaf de overdekte galerij boven aan de toren onder het dak hadden de verdedigers van de stad een uitstekend overzicht van alle bewegingen van de vijand op de brede zuidelijke neergaande voorgrond van Znojmo, en konden tegelijkertijd effectief schieten op de troepen buiten de poort.

Ze communiceerden ook met verdedigers van het Premonstratensiënzer klooster in Louka, onder de rivier, door middel van overeengekomen signalen. De toren werd gebouwd in het midden van de 13e eeuw, als onderdeel van de belangrijkste vestinggordel rond de stad. Om veiligheidsredenen was die alleen toegankelijk via de muurgalerij (de externe trap van vandaag). De doorgang naar de begane grond van de toren is jonger.

In het midden van de 19e eeuw werd het ingenieuze systeem van de Lagere Poort afgeschaft, de sloten begraven, alle poorten afgebroken. De enige wolfstoren overleefde.

In de jaren 1960 werd een houten galerij gerestaureerd aan de bovenkant van de toren, maar de oorspronkelijke beitelvorm van het dak werd vervangen door een neopiramide.

>>> Adres : Masarykovo náměstí <<<